

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/2379,Spotkanie-Klubu-Historycznego-im-gen-Stefana-Roweckiego-Grota-w-Lodzi-20-sierpni.html>
20.03.2026, 14:28

Spotkanie Klubu Historycznego im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” w Łodzi – 20 sierpnia 2008 r.

20.08.2008

W dniu 20 sierpnia br. w Łódzkim Domu Kultury w ramach spotkania Klubu Historycznego im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” w Łodzi odbył się wykład Doroty Sieprackiej (OBEP IPN w Łodzi) „Postawy Polaków wobec ludności żydowskiej w Kraju Warty”.

Spotkanie spotkało się z zainteresowaniem – mimo okresu wakacyjnego na wykład przybyło ponad 40 osób. Na wstępie prelegentka przypomniała zakres terytorialny Kraju Warty, następnie przedstawiła czynniki wywierające decydujący wpływ na relacje między polską ludnością chrześcijańską a ludnością żydowską w Kraju Warty. Szczegółowo omówiono okupacyjne postawy Polaków i Żydów oraz wzajemne relacje obydwu narodowości. Wskazano przypadki pomocy niesionej przez Polaków Żydom oraz trudności z tym związane. Podkreślono, że choć na terenie Kraju Warty spotkać można całą gamę postaw Polaków wobec Żydów, to najbardziej typowymi dla relacji polsko-żydowskich na tym obszarze były kontakty handlowe oraz doraźna pomoc indywidualna, polegająca na pośrednictwie w zakupie żywności, sprzedaży majątku czy wreszcie wsparcia w organizacji ucieczek z Kraju Warty. Najczęściej dochodziło do nich na początku okupacji, w okresie masowych przemieszczeń ludności do GG. Motywacja Polaków angażujących się w nielegalną działalność była różna, od bezinteresownej pomocy wynikającej ze współczucia i pobudek humanitarnych, poprzez czysto pragmatyczne zajmowanie się przemytem ze względu na możliwość zarobienia, aż po pokusę materialnego wykorzystania trudnej sytuacji Żydów. Realia okupacji stwarzały atmosferę bezkarności wobec wyjętej spod prawa ludności żydowskiej. Sprzyjała ona różnym nadużyciom, zazwyczaj szantażom, denuncjacjom, a w skrajnych przypadkach morderstwom na tle rabunkowym. Był to jednak margines stosunków polsko-żydowskich. Dominowała bierność wynikająca ze strachu przed represjami niemieckimi. Wiele udokumentowanych przypadków wsparcia świadczyć jednak może o bezinteresowności i zwykłym ludzkim poczuciu solidarności z prześladowaną ludnością żydowską. W krańcowo dla aktywności polskiego podziemia niekorzystnych realiach okupacyjnych nie udało się zapewnić zorganizowanej pomocy dla Żydów ani nawiązać kontaktu z ugrupowaniami konspiracyjnymi w gettach. W tych okolicznościach pomoc musiała się ograniczać do indywidualnych inicjatyw podejmowanych przez ludność polską.

W trakcie dyskusji padały pytania o rolę policji żydowskiej w Kraju Warty oraz rolę Dawida Gertlera, pytano, gdzie znajdują się dokumenty policji niemieckiej. Wysuwano prośby o podkreślenie roli podziemnego sądownictwa polskiego w zwalczaniu szmalcownictwa. Padła uwaga, że powinno się podkreślić szczególne represje wobec Polaków za pomoc Żydom. Apelowano, by Instytut Pamięci Narodowej zajął się ludobójstwem na Wschodzie. Proponowano uzupełnienie tekstu referatu o członkostwo Żydów w partyzantce polskiej. Na zakończenie wyrażono duże uznanie dla Instytutu Pamięci Narodowej za zajęcie się prezentowanym tematem.

W kolejnych miesiącach br. na spotkaniach Klubu Historycznego im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” w Łodzi będzie można wziąć udział w następujących wykładach:

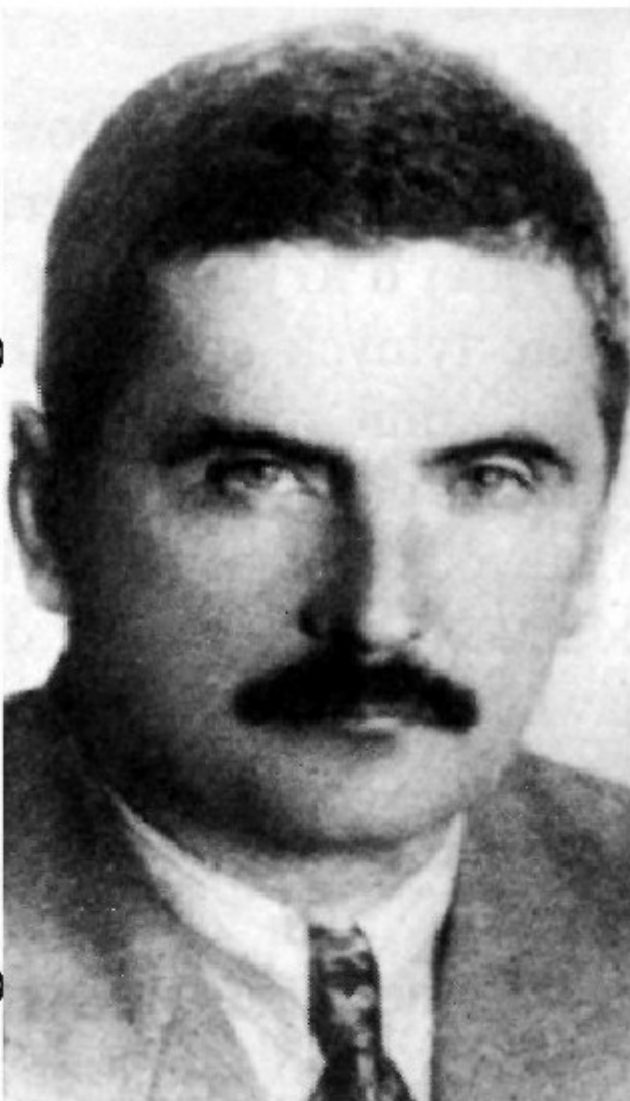
- 10 września – wykład prof. dr. hab. Tadeusza Dubickiego (pracownik naukowy Akademii im. Jana

Długosza w Częstochowie) „Polscy uchodźcy wojenni w Rumunii i na Węgrzech w latach 1939-1945”

- 15 października - wykład prof. dr. hab. Krzysztofa Tarki (pracownik naukowy Uniwersytetu Opolskiego) „Generał Aleksander Krzyżanowski »Wilk«, Komendant Okręgu Wileńskiego ZWZ-AK”
- 19 listopada - wykład Konrada Rokickiego (IPN Oddział w Warszawie) „Służba Bezpieczeństwa wobec inteligencji od Października 1956 do Marca 1968”
- 17 grudnia - posiedzenie Rady i Zarządów Klubów Historycznych im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” w okręgu łódzkim (w Łodzi, Kaliszu, Wieluniu, Sieradzu i Pabianicach).

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

KLUB HISTORYCZNY
im. gen. Stefana Roweckiego - „Grota”

2

3

